КъБАССР-м и Унафэщі, къэрал, политикэ лэжьакічэ ціэрыічэ, гупсысакічэ щэджащэ Мэлбахъчэ Тимборэ Къцбатий и къцэр къызэралъхурэ нобэ илъэси 100 ирокъц

Кіцэкіцэ Юрийрэ Битаров Вячеславра Налшык щызэхуозэ

Иджыблагьэ Налшык шызэхуэзаш Кьэбэрдей-Балькьэрым и Ізташкьэ Кіуэкіуэ Юрийрэ Осетие Ишхьэрэ-Ала-нием и Ізташкээ Битаров Вичеславрэ-Ахэр тексэльыхыш ди шіннальзэм а Сату-экономиз шіннальзэм а Сату-экономиз шіннальзэм з

Азор тепсальыхавш ди шІынальзахм на сату-акономиха, шІзныты-этехнико зададажыльтым хиубыла Іуаху кузаным.

АБЫХЭМ ящынш энергетикам, промышленостым, макъумош хозяйствам я
сабат халыш турижома у
резаращеноми в сабат халыш турижома у
резаращеноми в сабат халыш турижома у
резаражужеными, заундам кыршыхатаршаш
Къзбардей-Балькъэрымар Осетие Ищхъэра-Аланиемра ис льэянскур зэньбокыгъуу, пщізшхуз заунащу лізшіыттур кузарагъуж (тырых заунаш у
резаражуженым да
резараж

шхьэм къыхигъэщхьэхукlащ: «Мыр хуабжыу проект гъэщІятьуэніш... Мылкуэдэ зыгуэр ды дежи цыятцінфатэма хунунт. Алхуэдиз сабий зы щіыпізм щыліыгьыну, аххуэ зыкуей поомкій къызэбгьэльцыну, і уахущіалізм кызэщінубыда лэжыьгъэ поори тэмыху хэбтьзуінут тыншкым. Дэ эмал имыйзу фи лэжьэкізм кууз щыгтуазэ зытшіынурэ ар кадг эсебэтынущи.

ляжьякіямі куууа шыгтуаза зытшіынура ар кэсэдг-засоблынущ». Къзкіуэну заманым Къэбэрдей-Баль-кэрымра Осетие Ищхъэра-Аланиемра задаляжьанымкіз шыіз Ізмалхям я гутгу шщыым Кіузкіуа Юрий жиіац; "Ди хаб-захмара псэукізмра зарызащхым къышымынеу, экономикям и літэныкырчяй дий зафізкікари жуакономикам и літэныкырчяй дий зафізкікари жуакономикам и літэныкырчяй дий зафізкікари жуакономикам шыныным шыныным ды зарызах уарамы куакон куад шыізш, тынатым шынаным промышленностым и Ізнатізм щий ескуліпныгы-тахм. Иужырей заманым ар нахъри нахъ льзшу яглякіз мажіра заманым ар нахъри нахъ льзшу яглякіз мажіра. Ильзе грумагыражны куруюбыра уега-зажаным тынатым шыныгым а заманым ар нахъри нахъ льзшу яглякіз мажіра заманым ар нахъри нахъ льзшу яглякіз мажіра заманым ар нахъри нахъ льзшу яглякізм ар заманым ар нахъри нахър применення мамплексым, рекреацам, гъузаджэм муузгызаум дыззадалжемну».

на комплексым, рекресцям, гвуасыдами жузгъззауи дызэдэлэжьэну». Нэхь иужькіз Кіуэкіуэ Юрийрэ Битаров Вячеславрэ Къзбэрдей-Балькъэрым и къа-лащхьям къежьаліз хузхъуа уэрамым, къа-лэ паркым къыщакіухьащ.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правите-льствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэ

Дыгъуасэ Шойгу Сергей Москва щригъэкіуэкіа щізныгъэ конференцыр теухуауэ шьтащ зыхъу-мэжыныгъэм пыщіа іуэху-хэр дэгъэкіыным хуэныз информацякіэ зэрызэхъуажэм. Видеоконференцым и Ізмалуал

УРЫСЕЙ Федерацом зы-хумсэкыныг замка и ми-нистр армам генерал Шойгу Сергей щакуагъуам и 17-м Москва щригъ-кјужкащ зыхтуможкыны-тэмка къзрал јужухар да-гъзмка къзрал јужухар да-кумствум ещанощаныгъз конференцыр. Связыны и јамалжар кънгъзсоборнум, абы хутащ Къзбордей-

конференцыр. Связым и Імамяхря кыгльозболри, абы хэтащ Къобордей-Балъкъэрым и Ізгащуъв Кіуакіуз Юрий. Щідныгля захуэсышхуэр къвщыза Іуихым Урысейм и дзя Ізнатівм и унафэщіым къвхиглъщуъзкукіащ ин-формащакій захъужаным и лъэныкъузкі ведомст-вожом иратъякіуэкі лажыы-гээм собэпынагъ къвзоры-унізнытъэхуам къвшцыза-туува захружыным ики изкратором и кършцыз зарымыхъунур-«Мыхьаношхуэ иіащ мыситемя маракі закізань-кіуау зегъзужыным ики абы папщі в иржырей щізныгъэр къзгъзсобять-ным. Хэхауз гулъзна хуз-щівн урейц а пажьыгъэр Урысей Федерацым и

Зыхъумэжыныгъэм пыщІа Іуэхухэр

субъектхэм къвзарышцаз-рагъэлацыр егъэфондуз-ным», — кыгээлэм учинализгальагууац калан Шойгу Сергой. Зыхъумажыныгъэ мк1о минкотрым къвхигъэшка-хум1ащ министерствахмарь ведомствахжара зарала-жын коралыр тамаму хъума-жын коралыр тамаму хъума-ныр къвгуахыпа мынар орган пори загъзунауа орган пори загъзунауа орган пори загъумуа орган пори загъума орган пори заг

Къущхьэхъум и хъерым хэхъуэ зэпытщ

Гъэмахуэ хъупіэхэм щыщыіа зэманым Къэбэрдей-Балкъэрым и іэщыхъуэхэм зэфіагьэкіахэр къапщытэжащ. КЪЫЗЭРАБЖАМКІЗ, гъэмахуэ зэманым гъэшу тонн мини 6-м щімгъу (нэгъабэ эльъгауэ проценти 128-кіз нахъъбэ), лыуэ тонн мин 1,4-рэ (проценти 132-рэ) къа-лэжьащ, Алуаруз-гъэмахуз-хургімзум мажору тонн мин 20 шылаулщіды. Псори зэхэту 2017 гъэм къущхъэхъум іэщ мини 100-м нэблагээ щыіащ.

УФ-м Зыхъумэжыныгъэмкіэ и министерствэм информацэмрэ ціыхубэ коммуникацэхэмкіэ и департаментым кънтахэм япкъ иткіэ КъБР-м и ізтацихъмра Правительствямрэ я пресс-іуэхущіапіэм игъэхьэзыращ.

и зъащіз зъцэгур

1917 гъэм щэкіуэгъуэм и 18-м Джылахъстэнеі хьэ Дей къуажэм къыщалъхуаш. Пасэу зы сыфіокіуэда щіала ціанькіур Сабий унэм иратац. и Мэртэзей (иджы - Тэрч) дэт мэкъумэш еджапізі гэтыкумара зыфіракіуэда щіалэ цізкіур Сабий унам иратац, иужкіб мартэзей (иджы - Тэрч) дят макумиш еджапізм щіа-гьэтіыскьещ, 1931 гьэм Агромелиоративно техникумым щіотіыскью. 1934 гьэм Агромелиоративно техникумым щіотіыскью. 1934 гьэм Агромелиоративно техникумым шіотіыскью. 1934 гьэм натражую дольження дія правичання у правичання у правичання за за правичання за за правичання за правичан

Заводым къыщІигъэкІ

продукцэ лІэужьыгъуэхэр нэхъыбэ мэхъу

«Кавказкабель ТМ» кабель завод» акционер зэгу-хьэныгъэ зэхуэщіам къыщіигъэкі продукцэ лізу-жьыгъуэхэр нэхъыбэ хъу зэпытщ.

МЫ ГЪЭМ абыхэм къвхэхъуащ промышленностым и Ізнатізм къвщагъзсэбоя кабелхзу щыІзми мафізми щымышьнохэр. Ар-Урысейм ихъяспшып няхънфу 100- программэмкі з урысейм ихъястынущ. 2017 гым и япа мази 10-м предприятэм сом мелуан 750-ря и уаст эпродукце (ногъвбэ и алкуэдэ зэманым ельытауэ проценти 3,7-к1 нахънба) ищащ. Заводым и финанс зафізківр запізазрыту зэрекіуакіым и фінагьакіз абы налогхэр и зэманым ет, лэжкапщізм хетьахнуз. КъБР-м и Іэтащхьэмрэ

Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэ

Мы махуэхэм

♦Латвием и щхьэхуитыны

Марина и шъезхупъннытълм и махуащ

• 1639 гълм Пётр Езанэм

къвдигтъякащ дятхня

• 1639 гълм Пётр Езанэм

къвдигтъякащ дятхня

• 1639 гълм Пётр Езанэм

къвдигтъякащ дятхня

• 1866 гълм Къэбэррейм

« 1867 гълм Къэбэррейм

« 1867 гълм Къэбэр

правенъвликърым и унафъщу

щыта Мэлбахтуэ Тимбора къвзаральхура илъэс

« 100 ирокъу.

• Кинорежиссёр шэрыку,

сценарийър зытк, СССР
« Кинорежиссёр шэрыку,

« Кинорежиссёр шэрыку,

« Ткыда шіоныгъзма к кан
дидат, КъБР-м

шэнхабазмай шіонъ зий и ла
жывкур Натихтуа Жанхуат

и ныбжывр ильас 60 ирокъу.

« Композитор, АР-м щанка
выбаным тъчазалжа
« Момпозитор, ХР-м щанка
« Момпозитор, ХР-м ҚъБР-м

« Момпозитор, ХР-м ҚъБР-м

« Момпозитор, ХР-м ҚъБР-м

« Момпозитор, ХР-м ҚъБР-м

— Композитор, ХР-м КъБР-м

— Композитор, ХР-м ҚъБР-м

— Композитор, ХР-м КъБР-м

— Композитор, ХР-м Кър-м

— Композитор, ХР-м

— Композитор, ХР-м Кър-м

— Композитор, ХР-м

— Композитор, ХР-м

— Композитор, Х

Жвануу пагасу «Тегра инысжыр итьзс "Тегра «Момпозитор, УО-и, КъБ-и, АР-и, Къбаным гъуадже-хамкіа щівых зиіа я лажкакіу», АР-и и Къра пагасить и ныбжыр итьзс «Агтьзей и ныбжыр итьзс «УО-и и Хъумапіа банкым и уакущапізу Къзбораей-Балькъэрым щыізм и уначасить и ныбжыр итьзс обращ, УО-и щівкъ зиіа и экономист Урысбий Хъзмидомій и ныбжыр итьзс 59-ра ирокър.

Тичейм и шытыкізнур

Дунейм и щытык/энур
«родода. yandex.ru» сай-тым зэритымк/э, Налшык пшэр техьэ-тек/ыу щыщы-тынуш. Хуабэр махуэм гра-дуси 5 - 6, жэщым градуси 2 щыхъунуш.

ФЦЫхухъухэм я дунеипсо махуэщ
ФГъузгухэм Къыщыхъу
насыпыншагьэхэм хэкlуэ-
дахэр ягу къыщагъзкых
дүнейпсо махуэщ
ФУрысей Федерацэм и
ФУрысей Федерацэм и
ФУрысей Федерацэм и
1765 гъэм Польшэм
къыщызаlуахащ япэ драма
театрыр.

къыщыззіуахащ япэ драмотеатрыр. ◆1819 гъэм Испанием и къалащхъэ Мадрид къыщызэіуахащ Прадо музейр. Иджыпсту ар дуней псом щынэхъ къулей галереехэм

щызоўжащ прад музейр. Шэшэн автономічэ обиджнясту дуней посм
пастыр. Загономічэ обиджнясту дуней паре жжэм
ф 1999 гъзм «КъБР-м щыхкжыма Закхумажныхтым мыз акхумажныхтым быз арганічных комитетым Къзбарарей-Балькотым Къзбарарей-Балькотым кызараньура
ф 1994 гъзм советыдазжа
Сталинград деж щебтырыкуру хужжыш, жий
параш. Ар екіухуа (дуней
параш. Ар екіух
параш. Ар екіухуа (дуней
параш. Ар екіхуа (дуней
параш. Ар екіхуа
пар

Дунейм и щытыкіэнур «pogoda.yandex.ru» сай-ым зэритымкіэ, Налшык

ЩэкІуэгъуэм и 19, ткьэмдэуэ ФЦыхухъухэм я дунейпсо 2 - 3 щыхъунущ.

Щэкіуэгъуэм и 20 блышхьэ

♦Сабийм и д∨нейпсо ма хуэщ ♦Мексикэм щагъэлъапІэ я

ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринаці

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Зи бзэ Іэфі щынэр мэлиті ящіоф.

ЩІэпхъаджагъэм къыхуезыджэхэм я тезырыр ягъэткІий

Къэрал Думэм и депутат Шхьэгүэш Адэлбий и жэрдэмкіз къашта кабэям илкь иткіз, терроризмым кънкувариямсяхим, цыкухэр щіэльваджащізузм хэзышэхжирэ абытам дазірыных зэрыгралькынум кынцынэмыцау, а гъашірэт утнакъэшым щахыну ягъэтіысынуш,

УФ-м и Къэрал Думэм и зи чэзу зэlущів иджыблагьэ екlужіащ. Абы щытепсяльыхващ щіяткоджагьых кызмузыдых узамузыдых узамуз

тьям. А хабээм ипкъ иткіэ, щіэпхъа-джагъэм къьжувзыджэхэмрэ ціыху-хэр террористэхм хэзьшэхэмрэ иджыри късъ сихъьба рыдау ипъэси 10 тралъхьэу щытауэ арама, дяпэкіэ илъэс 22-м нэс тралъхьэчуш, къй-щынэмыщіауэ, сом мин э300 - 700 ирагъэпшынынущ е псэуху тутна-къящым исыну ягъэтіысынущ. Цукъягучшым эзрыхиміамкіэ, уна-фэм халъхьэ зэхъужіыныгъэхэр терроризмаря щымыгъэіэным хууу-нэтіаці. Цівкутьэм, демократием къе-

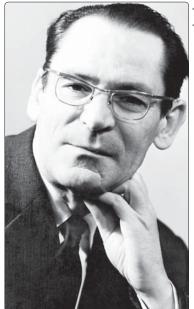
нэтіаці,
- Ціьхугъэм, демократием къе-мызэть шыlакіз-позукіз, хабэз, мылъку хэкіыпіз, уеблэмэ езыхэм я дуней тетыкіз шхьэхуэ къагъэщіащ террористхэм. Къзпщыгэныгъзхэм къызэрагьэльагыузміл, я щхьэр

ягьзуназзурэ, щіэпхъаджащізхям ціьку мин бжыгьзхэр зыхашэ махуз къвс. Ар къыльзізсьні уз минтугъз Ізджэми къажьсяхуэнняй махуу. Тер-роризманныйся, кыракурчціьку бызарытуза, курінкізуціз иізкъым. Зы цізяхьаджащізм и зэран ціыху курым ухрым ухрым заран ціыху курым заран улуу ядым екінькіз зэрыхунур нэрыльагэ у тщыхуэш. Ауз апхуэдж шізпхьаджагьэм дапшэ хунгъэжьзэнрыфыну ціькухэр тер-роризмам тэспціагьзай хэвшы за ізаджащіям?! Сэ быду с и фізц махьу, тергористум тральказ на прородитум тралька за продукти за прородитум тралька за продукти за озаджащізм? Оз овідзу си фізіц мэхъу, террористхэм тральхьэ тезырыр ягьэткійймэ, абыхэм я бжыгъэм зэрыхэщіынур, - къыхи-гъэщащ депутатым.

100 Лъэпкъ зэхэгъэж зымыщіым и закъуэщ

Мыкічэдыжын лъзужь

Куэдым дыхуэзыгъэса

ОЭ МЭЛБАХЪУЭМ дэлэжьэ-ну къызыхуихуа нэхъ щlа-лэlуэхэм сыхиубыдат. Нобэ си лэуэхэм сыхиуоыдат. нооэ си лэжьап!э пэшым щ!ыхьэм илъагъунущ абы зы унафэщ!-ми и сурэт зэрыф!эмылъыр, Мэлбахъуэм ейм ф!эк!а.

мэльахъуэм ейм фіэкіа. Куадым дыхуигьэсащ дэ абы. Пшіз хуэтщі къудейтэ-къым - дыфіэлівківрт, Зэ-гуэрым ди унафэщіхэм языхэз къвызупші: «Сыт Мэлбахъуэр къвшрикіуэкіэ псори фы-щівзэбгрыжыр?» Абы ири-хьэлізу езыри къвзальзіуащ; «Кутыіа. Візму шіхэз эммехвэлісу езврій квызалітвіувщі. «Кскыій, цівку сшхаў з захамывыкамам, сызыкуагызэлу живі, са сфіфіці и ўкуху вытетыр кызсшізну-и Арати, затетыр кызсшізну-и Арати, затетыр кызсшізну-и Арати, затетыр кызсшізну-и Арати, затетыр кызсшізну- «Кызсшізну- «Кызстыр укуэлі» — шых іншы кызкаш, — шых іншы кызсшізну за рамій — жиівші, нэгуэші зы гуксьячыжи сиізш, Езыр тівськаў, а кышқызгыўся рышны укуэлыка у кышқызгыўся рышкызу кышқызгыўся уырамым жыжызу уырамым мыжызуы уырамым мыжызу уырамым мыжызуы уырамым мыжызуы уырамым жыжызуы уырамым жыжызуыны уырамым жыжызуы уырамым жыжызуы уырамым жышқызуы уырамым жыжызуы уырамым жыжызуы уырамым жыжызуы уырамым жыжызуы уырамым жыжызуы уырамым жышқызуы уырамым жыжызуы уылы уырамым жышқызуы уырамым жышқызуы уырамым жышқызуыны уырамым жышқызуы уырамым жышқызуыны уырамым жыжызуы уырамым жышқызуыны уырамым жышқызуыны уырамым жыжызуыны уырамым жышқызуыны уырамым жышқызуы уырамым жышқызуы уырамым жыжызуы уырамым жышқызуы «КхъыІэ, цІыху сшхауэ зэха

езым сыксызарильтагуара улиц пэтами Махуитикіз сегупсысащ, сызаныкъужъужурз: «Сыт бы сы щьокіз живар игукіз? «Мыри загуар ціыму сщіыну сыятащ, агу
шыхтукіз сэлам хыкіз
схувгъэщіакъым», живагээнщ». Кхумышэну и унэм
сыкіуащ, Бжэр езым къыіума
кыхукы загуальных кыйукы
кыхукы загуальных кыйукы
кыхукы загуалыных быркы
кыхукы загуалыных кыйукы
кыхукы загуалыных быркызымы
кыхукы загуалыных
кыхукы загуалыны сыкуащ, ожэр өзым кызуулда нэужь, зэрыпыгуфіыкіымкіэ къызгурыіуащ сіэщіэкіа щыуагъэр згъэзэкіуэжыну сызэрыкіуар къызэрищіар.

и депутат

Малбахьуэ пиналь комитетым даялык кыр малуа кыр кыр маруа нарык кыр маруа нар

Къэбэрдей-Балъкъэрыр мамыру къызэтенэн папщІэ

хъурджауат: «Сытуумыуківтэрэ? муадым Іулыдж зиіз цівхухэр малбакууам зи щівб хузэы-гьазэр уз гіхуада, къыпкумиціар ягьэлуду утыкум къышильадэм, малбакуы Тимбори къммы-галазар уз гіхуада, кынхумиціар аразы тіхмбора. Ауа, Ізмал Ізджи иіа гіхмма за сатыр кърихъажьым и даманым утыку къышриіуактым и тългуаду, таку кын дирам за утану табы и гум шышіар. Аразы на парат за такууара абы и тум шышіар. Аразы тырута абы и гум шышіар. Аразы тырута тыруатыжа пасаты утаку кынхы тыруатыжа пасаты гумаші, тыруатыжа пасаты гумаціяр: «Зы шыхубар картажуну зи мурадхэм я тыруатыжа пасаты гумаційрэ: «Зы шыхубар картажуну зи мурадхэм я тыруатыжа пасаты гумаційрэ: «Зы шыхубар картажуну зи мурадхэм зы тыруатыжа пасаты гумаціяр: «Зы шыхубар картажуну памышіз зарильар кыртажуну памышіз зарильар кыртауна жамары жамыру картажым, нэхыбарым картамы к

ТхакІуэхэм я зэгухьэныгъэм и бюром къыщипсэлъар

Адыгэбзэмрэ урысыбзэмрэ

адыгэбээрэ балъкъэрыбээ фіыуэ зыщіэ, а бээхэмкіэ фіыуэ тхэф Кіыщокъуэм, Отаровым, Щоджэнціыкім, е нэгъэрці зыгуэрхэм зэфіа-гъэкіынц», - яжеіалхьэц.

Ди литературэм теухуауэ

Са къватурођув јужуру зајутавју, ау мыбы въжуаніля јужури, захадмытъякним политике јужури, захадмытъякнум мыхърнум. Мыбы тепсальыхыка зауицапівжынкі зузаважами цівлуфікія, лажьа-кіуэфікія, коммунистыфікір уеджа жунункым. Доважра подажарацівкур и базмра ди льэпкымра пщів якуради зауна прази пр

Томун кысізенци. Сыт ди тхыдэм и лажьар? Льы нахъ машіз дг. эжа, пщізнтізпс нахъ машіз цткута? Ада-ангохар хув'якьым, жаіз. Хузмейма - хув'якъым, жаіз. Хузмейма - хув'якъым, жаіз. Хузмейма - хув'якъым, жаіз, Хузмейма - хув'якъым, жаіз, Хузмейма - хув'якъым, жаіз, Хузмейма - хув'якъым, жаіз, Хузмейма - сы пцізка за пцізкым за пцізкым са пцізкым за п

хэр къылоштэ. Иджылсту къзхъур алыфбейм куздкіз елхаш, Далщащ дыльапорагоняю дышыноу псзун
щыщыдгьэтынур? Лениным
жийау» цыгаш; «Урысныкъуз
хыуа льэлкъылівір шовинист
нах шынатъуэ дыджэм
ящыщыдгьэтынур? Лениным
жийау» цыгаш; «Урысныкъуз
хыуа льэлкъылівір шовинист
нах шынатъуэ дыджэм
ящышци». Уэ, ныбжызгту Ш.,
алыфбейм и зыукъынытызм
алыфбейм и зыукъынытызм
алыфбейм Сыт хуздих учаку
щыазфіаха а ильас пщыкіутхум
щыазфіаха а ильас пшыкіутхум
щыазфіаха а ильас пшыкіутхум
щыатрами? Ауэ щыхтукіз,
алыфбейр тхунагъвсьяркым
импас 15 тхуриктуакъвым абы
дижакіз, Дыхьашханья агъзджакіуз ща ныкъузм
шышту
отнум фізака диктатныр тэмому
запатьчногту мажку урысыбазр
ильабжар, хама къроданыбий жыматтур
урактыр
урактыр

«ФІызъца» къыдэкІуа?

СССР-м и Конституцэм республикэ унафэщіхэр щытепсэльыхьа зэхуэсым щыжиіар

ЛЪЭС 420-рэ и пэкіэ адыгэ лъэпкъыр зэры-№ Тадыгэ льэпкныр зэры-пхэрак(уэхм я Івщіыкын-кіз гузавзу, Урысей кнэра-лым езым и гукъыдэжкіз гухьэри, и Іыхьэ хъуащ. Ауз а льэхьэнэм Іуэху шхьэ-пэм, Іуэху угъурлым ціыхубэ зэхэтыкіэм къалэн чэри шилта-заашіач шыттаа лъвхвания уху щхвэпом, о узух угурупым
цырко захожных угурупым
цырко захожных къвалькомых и дижина
д

инджылыз пацтыхыым пщэншэу кхьухь гэуанэхэм я пхээгээснныр къарыпшыхэр ису. Тырку сультіаным «джархэм
яуцэпіа- щынальзхэр
зыбгына, Сочэ, Гьыхуабэ,
псыжабэ,
псыжабэ,
псыжабэ,
псыжабарыщі щыщадыгжур хуит ищіащ шынадыгжэр хуит ищіащ шынадыгжэр хуит ищіащ шынадыгжэр хуит ищіащ шынадыгжэр хэрыпіыхы
кымжэм итівьскэну. Альхэдэд тыркум ежьа мин600-м и процент 80-р
хэдуэдац. Мыбдежым
кынна адыга лыгансыны и
кыуэпскэри зэрыутіыпщри,
къбабэрдейхэр,
шэрджэсхэр, адыгейхэр залэізшіз
хыуаш.

къызыхэкіа лъэпкъыр фіыуэ зылъагъуфынур

CANALIE ITCANES

Къулыкъум узэІигъэхьэрэ?

къвсифіаўзхуктыми, адрейми и шхээр егъзуназэ.

ФУи къапачыр нэгтэасауэ умыгтэаза-щіамэ, дунефр къутэжыным хуадау улэжьэн хуейщ. Ауэ махуэм убзуа-тызу хуару зыпшіў, пшынэр ягъ-шэрашау, стэканхэр зэраудактыў, мода Кулижан гуэр шахуу къыпыгу-фіактыр гуп уахосыным ущіахтуэпсу заманыр бгъактуэмы, ушуах унахуэпсу заманыр бгъактуэмы, ушуах унахуэп нахуэм нахуэр нэхсыфіи кылгыуэтынщ. Дэлэхнэ зыры и джыры и итьасищакіа псауным хуадау пэжьэн хуейщ, и псар а махуэм хакіыу умуах рэмыг-зарах ухуамык/узу кыэнфіаці шыхэміз, абы ушыху затумытых урах урах запьш, Алхуару сызжырыщ жыпізма - ар пшадей зыри умыг-заілкуру, щівхуз затумыгызжур, гльалія гуэр-хэри уиlау Ізнатізм упарытыныр аращ. «Языныкуз унафэщіхэм ящія ды-дам нахкър нахъвоб ящізу къафіющі.

«Языныкуз унафэщіхэм ящія ды-

ащ. Языныкъуэ унафэщіхэм ящіэ ды-м нэхърэ нэхъыбэ ящіэу къафіощі, хах псори пэжу къащохъу. Ауэ нэ-

Щихъыу

сакъыщохъу

◆Х-эл даххэр шагуошым са зыри кыогальсакым, сатырым и кіз дыра сыпыт хэнт. Агмуалау куал агупсыс къвщіаківнщ. Сэ, педатьям папшіэ, дахагам и зы іыхыи къвісірыхьа-ктым. Ауэ датханэ зыри егупсысытктыц къилэжь кыогам сыри къвість здатжанув. А заманым благьатыи, ныб-жыстым, зыгуорым на лейкіз септынщи адрейр къза-тынниц машу. Анэм къвіс-димыльхуар зыми къри-тыхынуктым. Ватурым флакантым флакантым. Флакантым флакантым. Флакантым флакантым. Флакантым флакантым флакантым. Флакантым флакантым

♦ Пэжьыгъэм фізкіа зыры зыфізмыхызэлямт щихызу сакъвщохъу са зыгуэржэм дейтышохъу са зыгуэржэм икіи сефэу къащохъу - ари икіи сефэу къащохъу - ари пажкъым. Са дэтхэнэ зы ціыху къызэрыгуэкіыр зэ-рыгозум хуразу согосау, зы-ми зыкіи сыкъыфщухъящы-кіыркъьми.

ми зыки сыкъыфцикъщы кlыркъмм.
ФСз Къэбэрдей-Балъкъзрым оримафіе ужъыхыжиц.
Къуаскіяу сыщытамя нахъ
къэсцтэнут, закуатиныть
кърасцтэнут, закуатиныть
кърасцтэнут, закуатиныть
кърасцтэнут, закуатиныть
кърасцтэнут, закуатиныть
кърасцтэнут, закуатины
кърасцтэнут, закуатины
кърасцтэнунствани
кърасцтэнунствани
кърасцтэнунствани
кърасцтэнунствани
кърасцтани
кърасцт

хъыфіхом ящізізую къвщымыхъуу, ящізу къыщізу къіщізу къіщізу

мэ. ♦Лэжьыгъэм сыщрохьэлІэ курыт мельнитьом сыщрокызліз курыт щіонытьо кьозыт еджапіз фізкіа щемыджаў аў и гупсссакіахій цемыджаў аў и гупсссакіахій кырыты на кырытыным химыты кырытумыш на кырытумы на кырытумыш на кырытумын кырытумыш кырытумын кырытумынын кырытумын кырытумынын кырытумын кырын кырытумын кырытумын кырын кы

збип өзөргөзөр, укана укана кырак кырак кыракында кырак кы

▼7и жэрдэмжээргүү хүзгисагизэмдэг гэаш;эм зэрьжээршсуйн улсыг эриг хэргүү эвиц цыхьэлгэмрэ гулсысэ узын-шэхэмм/эц.
 • Фину укіминымрэ захуагъэм ткімуу унгынымрэ зыкъым. Кузд кыжы унгынымрэ хузд жыліЭнымри зыкъым.
 • Сыт министрхэр адрей ціыхухэм

◆3И ЗЗХЭЩІБІКІБІР, ціыху хэтыкіар, іу-щыгъар къвзамащіаківр нагъуацівми и захицівкімы, іуцівгъам, ціыху хэтымы щапхъв трикыу позун хуейц. Ар губзы-гъагъъц атмузар ціыхуми и дежкі, а зымащіар овтьтым дежи унафа пхэникым щіатынущі, іущіягыми я наха пъвагор ціыхухар зыпъвіасами жіальыплъура уз-

цыхухээ зынээгэсэм улганыннурэ уэ-ри ар эыхэплъхьэнраш. ♦Гьащ!эр дэ ди унафэм щ!эту къызы-ф!эбгъэщ! хъунукъым. Зэманыр, дэ ды-тыншын щхьэк!э, махуэрэ жэщу ухуауэ

аращ. ♦Щэхур - жьэкІэ жамыІаращ. Нэхъ ныб-жьэгъуфІ дыдэм жепІари щэху хъужыр-

жым. ♦Цыху щыпкъэу щытыну хуейм ищап-хъэщ ныбжыэгъухэм ящыгъуу жагъуэ-

къвм.

«Шыху шылкъзу щытыну хуейм ищалхъзщ ныбжастъужм ящыгъзу жагъузмен инбжастъужм ящыгъзу жагъузмен инбжастъужм ящыгъзу жагъузмен инбжастъужм ящагъз у пъящаумен инбально и долу по и прада у прада и пр

 Мэлбахъуэм и дэфтэрхэм итахэм щыщщ

къвазрыщхьэщыкіыр? Зыкіи. Ауз министрхэм ар ящіаркъым.

4 Языныкъужэр алмуэдизкі хущіыкърркъыми, лэжьэну зэман къвхузкърркъыми, лэжьэну зэман къвхузкърркъыми, лэжьэну зэман къвхузкърркърмым, заказа, «Езыр» - езырьоку, и къуздазми и къвлэныр
ищіажма нахъыфіщ.
4 Акъылыншэм уитъэјущын ифіафіщ,
губзыгьзм еджэнкіз зигъэнщіыркъмм.

4 Псоми ягу зригъзжыну хэтщ. Абы
шхэякіз эыми игу ирихъыркъым.

Кыбоюм ягу зригъзжыну хэтщ. Абы
шхэякіз эыми игу ирихъыркъым.

4 Псоми ягу зригъзжыну хэтц. Абы
шхэякіз эыми игу ирихъыркъым.

4 Псотав лужура, акъылри гура къвфіз дудау кыбогуритъзуфенкущ.

4 Псотав лужура, акъылри гура къвфоту къвсымакъвми, шыгтъупщах
сыктъращ, жи. Щыгъупщах усъчауз
аракыми, къвінфізмыіуахуж уктуауз
аракыми, къвінфізмыіуахуж уктуауз
аракыми, къвінфізмыіуахуж уктуауз
аракыми, къвінфізмый пльалій
къвкумамнізму, гумызагъагъэр фізкіуду, и шукъри цівхурэи къв-

къъпыкіащи, Гэщэ хуэіыгъънжыну-къьім.

ФСабий гъзужь іуэхуншэхэр, ціыху икізуэр, къмымлэжьа зрахьалівчу зыфізфі ефэрейхэр къыщыхъур мылъкурэ эфізкікіа апрейхэм захэзыізтыківну еіз унагъухэрш, Абыхэм я фэтэрыр нэхъ хуиту, я машинэр нэхъ дахэу, я унэр нэхъ льагзу щытын хуёйці јамал имыізу. Ар уз зэрыціалэш, икіэщіыпізкіз еныкъуз-курну хуейу, нобэми пща-дейми зэран хуэххункіз шынагъузу. Мыбдежым ерыскъь къабээм хэп-сэукіынымкіз, лейм щіэмыхъуэпсын хъэлымкія спом япа иту щалхър дахэ къзаытьзятьэгъуэн хуейр унафэщіхэ-ращ.

Іущыгъэм я

нэхъ лъагэр

ЩІалэгъуалэм

ди тхыдэр евгъащІэ

▼Хакупса нас ухъуфынукъым, лъапкъ захагъэж пщівуэ.
 Мыдрейун - льапкъ захагъэж зымыщіым и закъзещ къвызахакіа пъяпкъы фізур зальгагуфынур.
 ◆Зы пъапкъыр хебгъэлъафэу здрейр япэ ибгъэщмэ, тіруи пфізкуэдынуш.
 ◆Сыгу ізубыдыпізншэ мы кърымдэсхэр! Урысхэми,

◆Сыту Тәубыдыпізнішэ мы кърымдохжэрі трысхами, адыгахми, кураникжим пяту сыт хуария ятьажа абы-хамі Сыт хуадияра урысхам ящіхам теуа, сыт хуадияра си адажыхам езауа (а щіыпізращ ХІХ лізшіыгтыуам и етіуанз іыхызм адыга льаликыми и іыхаз щанэр абы щы-щыіам, Хакум икіын хуей щіэхьуа щхьзусыгъуэр къы-піжекалі)

щыlам, Хэкум икlын хуей щlахъуа шкъэусыгъуэр къвъщежьзр).

♦Цінхур къвызрыпцінхунур и хьэлращ. Лъяпкъри къвзарыпцінхунур и хьэлращ. Ащи «тльэпкъ кърпщінхызар». Ауэ къэльір къзвыгъэльагъура гукъвщажатр. Ауэ къэльір къзвыгъэльагъура гукъвщажатра карикърш, бааджагъзиц е щабагъзиц, е цівхуфіагъщ Хъврамінящ цівхур и къэгубжыстьуям къэгубжыма, и щабэгъум щабэмэ. Ауэ шхыдэу, фъщіау зыгуэр щимыдэн хуейм деж ціяньніфуз иундуахуми, щіатруясьым. ♦Сыт хуэдизу ар щіалэгъуалэм я ныжагъуэми, ущиемра щалкъэмра хуэдагуми, блакіамрэ пасэрей поду-кізмура я гугъу яхуэдиміщу хъунукъым - дыкъзвыхызар ящіан хуейц. Ахэр ди адэмкэми къвізаранякія хаб-захым яхуэпэжын хуейщ, къвізрыхьар яхъумэрэ ягъз-багъуру.

багъузу, *Иджырвей сабийхэм псынцізу зыхуейр къвгуројуз, псынцізу заужь. Ауз илъэс 15-ми 20-ми ахэр сабий-щзу къонз. Хузэфјакјама, иджыри јалпізкіз къезы-ъхакіыну хъзыр и анам и закъуясьым ар сабийуз

щаў къонз. Аузкціятыяма, иджари отмежа абийуя кызыцыяхыр. А начи и заквуятьым ар сабийуя кызыцыяхыр. Посм на кара у права закацыя кызыцыяхыра да да шара у права закацыя кызыцыя закацыя у права закацыя кызыка кара закацыя закацыя

тъвщарат.

♦ Адыгагъа жытіау зыщіадгъэщіагъуз хъэщіз егъзблятъяміям мыхьэнар:

1. Мэжаліар гъвшкэн.

1. Мэжаліар гъвшкэн.

Иджылісту екіуакіыр хъэщіатъз гъэпудщ. Зыгуэр чанджащаят укомічаль за сеталь. Ауз шашлык кіуаціабтуау, фадрам иумытъятхыял. Абы адыгахари балькъэрхэри дегъэпудри, мыхьэнэншафэ къмптертамура.

адыгэхэри бальк-эрхэри дегьопудри, мыжьэнэншафэ крыттрегьау».

ФДи «ныбжэг» у пъаплахм» ящыщ гуэрхэм къащыщганц я ныбжэг» у пъаплахм» ящыщ гуэрхэм къащышком дахи шых у ком карам ящих эпрам дах абжыж. Ауз щыху уктыклэр къызыхаар къазылъхуа я лъэпкъращ. Унахъунда д эышыгъуншэр.

За заман Кіыщокъу Алим зауэм теухуру и тхыгьэ гуэрхэм щхъэкла рытехъунцыхъщ. Ауз хэт арэзы мыхунур Кіыщокъу Алими, Кулиев Къайсыни, Темыръкъан Юри дуней поом щыцорытуэ совет улгературьшуэмур гузаржжура я лэжыакту алаж ээрхыхуамилэ. Дэри тхуэфащэц абыхэм даригушхуэну.

Къыхуагъэфэща къэрал дамыгъэ лъапІэхэр

1942 гъэм «И хахуагъэм папщІэ» медалыр къратащ

1942 гози ВКП(б)-м хыхьащ, 1943 гьэм Вагьуэ Плъыжь орденыр къратащ, 1944 гъэм Хэку зауэ орденым и етІуанэ нагъыщэр

къратащ. Пліэнейрэ (1956, 1971, 1973, 1977 гъэхэм) Ленин орденыр къратащ. 1966 гъэм Гуащіздэкіым и Бэракъ Плъыжь орденыр

къратащ. 1985 гъэм Хэку зауэ орденым и езанэ нагъыщэр

Малбахъузр унагъуз гузрым и жудоби, ум Костумини жудоби, ум Костумини жудоби, ум Костумини жудоби, ум Кастумир щески, сыт са кънсканзаженур? — жиз ъри, щъху къузгъуу щета тимбора псори игъзды-хъзшхащ.

Къузжя гузрым шекlyзкі заухосым Малбахъузм къвідар кьыщрагьэціащ: «Хьэмым щылажьэ ціважубахор нащі исщ, а по-жубахор нащі исщ, а по-жубахор нащі исщ, а по-жьыгъэр зэрыгугъум кубахор нащі у по-щіндзащ, фымышхэмз къвруунцы, сымаджя, гыур фыкхунщ, жиізура. Ців-хубахор утыку комкактым, сымаджя, гузрання кырама правода жубахор утыку комкактым, сыщащ: «Тьо», пыпсауху рымышхэми, мы ди късыціам худау гыур дымы-кънція правода жышзам худау гыур дымы-

Зэіущіэ гуэрым Мэлбазэіущіз гуэрым мэлоа-жэрэ щытепсэльыхьащ «адыгэ Іэнэ» жаІзурэ ерыс-кьыр зэрыракъухьым, зэ-рырагъэлейм, нэхъ мащІз шхын, гъэкІуэдын зэры-хуейм. Махуэ зыбжанэ дэхуейм. Махуэ зыожанэ дэ-кlayэ, Тэрч щекlyэкla зэlу-щlэм и ужькlэ ирагъэдзэ-къэну щагъэтlысым, котлет

Зыри жимы ізу ишхаш, ауз и гъуса къвщізкар Ізнкунт. Ежьэж пятро, Мэлбахьуэр бысымхэм языхэзым къеххурджэуащ. Модрей ришафізкам щешхыдэм, эми рогъззащіз», жари энграг эмхактым Журатыра правиты «Си деж щыщэвдээ жысіатэкым сэ», - жиізри гуршіз къригъэхыжащ.

зыр адрейм ектуцо:

«Ткьэ, дыпсэхуй
ышхями, мы ди
камуаруг курудымы», -жиlэри.

камэ къэрал къикlа гул
Къбэрдей-Балъкъэрым
кызышlауэ Осетие Ишкэрэм кјужэрг. Ахэр ирикэрэм кјужарг. Ахэр ирикурам каришцу «Осетинкурам каришцу «Осетинкурам каришцу «Осетинкурам каришцу» («Осетинкурам каришцу» («Осетинкурам каришцу» («Осетинкурам каришцу» («Осетинкурам кару кари курам каришцу» («Осетинкурам каришцу» («Осетинкурам каришцу» («Осетинкурам каришцу» («Осетинкурам каришцу» («Осетинкурам каришцу» («Осетинкурам курам каришцу» («Осетинкурам курам каришцу» («Осетинкурам курам каришцу» («Осетинкурам курам курам каруа кари курам каришцу» («Осетинкурам курам курам курам каруам каруам каруам каруам каришцу» («Осетинкурам курам курам каруам каруам каруам каруам каришцу» («Осетинкурам курам курам курам каруам каруам каруам каруам каруам каруам каруам каришцу» («Осетинкурам карушцу» («Осетинкурам карушкури карушкур карушкур карум карушкур карушкур карум карушкур карушкур карум карушкур карум карушкур карум карушкур карушкур карум карушкур карушкур карум карушкур карушкур карушкур карум карушкур карум карушкур карушкур карушкур карум карушкур карум ка

СымыгъэщІэгъуэн слъэкІыркъым

МЭПБАХЪУЭ Тимбора Іузкушкузкій Іузку щівікіукій Ізтьяпкь захагьзж замыщів цівкут; и хьэл-щэнкій, и збокізкій Къзбардей-Балькьэрым щыпісэў льэпкь псори закъўззыгьзува унафэщіг. ЕВТУШЕНКЭ Николай, Социалист Ізжытьзм я Лівькэужь.

ПОБИ ныжэби сымыгъэщізгъуэн слъэкіыркъым абы и ціныугъэмрэ щізныгъэ кузыым щыгъуваз и јущыгъэмра. Абы политикар зи ыціагъъ къэрал лэжьакіуэм хуэфаща дыдау къэлиті хэльт: демократ гулсысэкіз зиіз ціьоум и тэмактыкімьстымра унафу пыутыкіа щіын щыхуейм деж Ізмальнішзу къзув ткінятъымра. Социалист Лэжьыгъэми УПІлькужь, шахтёр. Социалист Лэжьыгъэми УПІлькужь, шахтёр.

РЕСПУБЛИКЭР псэм хуэдэу зылъагъу Мэлбахъуэм мыхьэнэшхуэ ириту щытащ щіыналъэм езым и Ізщіагъэлі гуп хузэригъэпэщыным.

ным. ДЖЭДГЪАВЭ Къэралшу Мэлбахъуэм и лэжьэгъу

ежьожыгъуэр къызэрысар къыхуэубыду, къиубъдлянуи сощри, дэнэ «куэлш» жозыгъз дерыну ліытъя къыздикіынур. Дунейи поори ногъосыпауз щызэгъзза-узащ. Псори и чэзум къохъу. Удяхэр и чэзум могъратъри, и чэзум могъуэлэж. Къясінгъяхэри, жыгхэри, псыхэри, буу-тори, гозущихъяхэри, езы щыльтэри, придъязири дирикъяхэри, тозицьям за на пальям, игу къэтъясным куэстым ар щыгътищама, игу къэтъясным куэстым и ехъуліяныгъэщ. 4 рэастыр къохъргъэм и ехъуліяныгъэш, 4 руастыр кърхъритъя и ехъуліяныгъэш, 4 руастыр кърхъритъя и 4 руастыр кърхъритъя 4 руастыр кърхъритъя 4 руастыр кърхъритъя 4 руастыр 4 руас ФИ Напэр къабзу динетульный кумина коминар кызына учеты должи и посынщагыр къзыпуру дуна и къзина и посы кузина дарижени учеты и къзина дарижени учеты и къзина дарижени и къзина дарижени учеты и къзина дарижени учеты и къзина дарижени учеты дарижени учеты и къзина дарижени учеты дарижени учеты и къзина дарижени учеты дарижени дарижени учеты дарижени учеты дарижени учеты дарижени д

◆«Унафэ щіын» жиіэм къйкіыр кіыхьу зэрыхыжын хуейщ.
псы іуфэм уіуту псыр эдэжэм
◆«Унафэ щіыным» къйкіыр уелпъынракым. Псым унафэ «кәххунур къзщідн» жиізу уелпыынракым. Псым унафэ «кәххунур къзщідн» жиізу куэлішіырынукым, арарижэну туулыкі зэрыхыунури къыбтуры казыкыкімі и псыншагынра хырункіз ээрыхыунури кыбтуры казыкыкімі и псыншагынра хырункіз ээрыхыунури кыбтуры казыкыкімі казыкын укуры жахыу зиузаш іләтра кызауынулыны абы грэхкэзырытуры сакын хуейр. шіалагуалар мының казыкын казыкы жырының жайын шуыр жахыу заукунунун плыпалыму уарына жайын жайын шүмэр жажыу заукунунун плыпалыму уарына жайын жайын жайын шүмэр жажыу заукунун жайын шүмэр кырунын жайын жай

уи/ама накъыфіш, къуажам ещхьу къвля кузд уи/а накърэ.

• Ди унафэшіхми я накъыбам яху-римыкък у гупсьсэр евъеми хузд уебілама ефіок кузд зэрьшы/эры.

«Рай къвізеться» языныктурахми лаги, Къуаншам иджыри саугъэт къвзафт жи. Ди давъема зымыгъапажа унафэшіыр, эзиигъэ-арыкъахар захедгъэжимаными и пізкід, нагъуащі цекугу гуп и Ізмыщі зидолжээ.

«Инвикуахуар дыща плъыжым, адрейхар гъуші фіціфи къвхадар жуабгъэфаща хунукъвым, Алькъым зым нахъяба ири-

2-нэ, 5-нэ напэхэр ЧЭРИМ

• Лъэпкъ шхыныгъуэхэр

Бабыш гъэжьа, мыІэрысэ илъу

Бабыщ гъзжъв, мыІзрысэ илъу
Бабыщ гъзкъэбар зэгуамыгъзжу псы щіывкія ятхээщі, къвдан къябаякія ялъящіям. Бабыщ гъущам и
щіывйми и кіуэціми шыгъура шыбжийра фізку щахуа,
Адакія мыІзрысэр, наж ціыкіууря къмажури, яткээщі,
якіхэр кърач, ялъэщіыж. МыІзрысожэр бабыщ кіуарцы маста-іуданокіа загуадэж. Тебэм тхъу тіакіу щахуа,
бабыщаура, псы шіыві такіу иракажу, бабыщар маста-іуданокіа загуадэж. Тебэм тхъу тіакіу щахуа, бабыц кулар, и щіыбыр егьэзыхауа, абы иралъхьэ, псытіакіу щіакіз, хъзкульэм ирагьзувари, дакъикъи 10тіа ягъажэа. Бабыщылыя занщіду взгру даж къщинащаха хъра мужкый, мафіз ціыкіум тету хазаву хъру
ягъажьа. Бабыщылыр жьама, и куэпкъым гуахуэ е сатанцуанышкуэм ираглызь, уіданахэр къмажаны. Ар ызкултым къражыкри, и шіыбыр егъзыкауз
тепцачышкуэм ираглызь, уіданахэр кымажаны. Ар ізнам
зэлкърыхауи тебгъзувами хърнущ, ауз абы щыгтууми
хальжызур (ціакуулку Іыхкъз):
Сабышу - 1, г бою

бабыщу - 1, мы!эрысэу - г 500, бабыщ к!уэц!ым ирак!э псыуэ - г 230-рэ,

тебэм щахуэ тхъууэ - г 5, шыгъуу, шыбжийуэ - узыхуейм хуэдиз

Къэб хьэлыуэ

Къэбри абы и жылэри цыхум и дежкіз сэбэпышхуащ. Къэб жылэм хэльш белок, каротин, аскорбинова киспо-та, микролэменту магний, груші, калий, кальций, фос-фор нэг-уэшіхэри. Езы къэбым хэльш витамину С, Вт, В2, РР, А. Абы кызыащый шхэныгуэхээр сэбэпц зи кіз-тий, жьэжьей, тыхымцы гуучу лагьшыж, іупшізурэ ауп-шіагэ, и жылжэри и лъэхьцхэри и кум кърах, и фэр-піащія цыйнуў трагьзж, евэр цынкуч-цынкуу запачуп-шіагэ, и жылжэри и лъэхьцхэри и кум кърах, и фэр-піащія цыйнуў трагьзж, евэр цынкуч-цынкуу запачуп-шіагэ, и жылжэри и лъэхьцхэри и кум кърах, и фэр-піащія цыйнуў трагьзж, евэр цынкуч-цынкуу запачуп-шільрагьыр грацус 35-рэ хэхуу къватьэлты, абы къзб-кэжажа хальжэри бралетькіз заімшуруа дактымкы 5-6-кіз ягьажыз. Итіана, абы хакіз фошыгнулс, заіашізура дактыкжа 20-25-кіз ягьава. Абы гудах зажжыгьа тэхэжы хакіутари, бэлагькіз запымыуу япшура іуя хэхуу ягьа-жыз. Хьэзыр хум хыэлырур шыуаным кърахри, тъх-уынцыхуа Ізнам тралъхьэ, я Ізм дагьэ щахуэри, ар фізуя уўб. Ямыубуя ра худяця ізшикіз цыкіухэри ящі. Ахэр тізкіу дияуэ вазам иралъхьэ, яубар мыупціыіущом щыкіз іўнцізура сэкіз залагьэж. Къэб хызлыу худэмы пыс ухуэнціар тебе гъуцкам иракутэри, мафіз щабом тету чымчыркі заіашізура, ткуэлть даж, ма гуакіуа кыы-куысы уктажыэ. Оршыгнуу кайтэры, заіашізура ткіуху кьатьава, бинткіз

чымых ягьажьэ.
Фошыгъупсыр зэращіыр: псывэ къэкъуалъэм фо-шыгъур хакіутэри, зэlащіэурэ ткіуху къагъавэ, бинткіэ

зыж. *Жалькьэхэр:*тхьууэ - г 100,
кьэй хьэжауэ - г 300,
кьэй хьэжауэ - г 300,
псыуэ - г 240-ра,
фошыгъуу - г 240-ра,
гуздз хьэжыгъэ гъэжьауэ - г 160-ра. **КЪУБАТИЙ Борис.**

Инал НЭХУ

XV ліэщіыгъуэм и япэ іыхьэм Шэрджэс къэралыгъуэр къызэригъэпэщауэ щытащ, унафэщІ, политик Іущт, адыгэ уэркъ ліакъуэм и деж къыщожьэ.

ЧЕРКАССКИЙ Владимир

Александр II и «зэхъуэкІыныгъэ инхэм» я лъэхъэнэм псэуа къэрал, жылагъуэ лэжьакіуэ ціэрыіуэщ, Москва къалэм и іэташхьэу щыташ, пщыліыгъэр щымыгъэржыныр къыхэзылъхьа-хэм ящыщщ.

• ГъэщІэгъуэнщ

Мылъкур **УЭСЭПСЩ**

Пэ зиіэм кіэи иіэщ. Жаіар е нэгьуэщі зыгуэ- жаіар е нэгьуэщі зыгуэ- ры ирикъуну, абдежым щыухын хуейуэ къыщальы- тэм деж къапсэль хабээщ. Нэдым и щхьэр умыгіа- тэу, хьэ илърэ ху илърэ лиіалкъмы»

тэу, хьэ ильрэ ху илэрэлицэркъым. Ціыхур умыгъэунэхуауэ, зыхуэдэр пщіэнукъым. Мылькур (былымыр) уэ-

жылық (облыжыр) уә-сәлеш. Къокіуэ-мәкіуэж жыхуи-іэщ. Нәхъыщхьэр зәрыар-мырар жыlапхъэу къыща-пъытэм деж къапсэлъ хаб-зэщ.

зэщ. Насыпыр пщэдджыжым ягуэш. Жынуэ укъэтэджу уи Іуэху иужь уихьэн хуейщ жигэу араш.

иужь уихьэн лус. аращ. Узыгъэтіыс уиубыжыр-

къым. Тіысыну хуит ящіам зыщгушхуэу жраlэ хабзэщ. ЩАУЭ Къэлидар

Ныбжьэгъугъэм и дамыгъэ

дамы ы з зэфізківшхуз зыбгьздэль кьэрал кьулыкьущізт. Мы-сырым и фараон Аменхо-тел III (ди эрэм и пэкіз 1411-1375 Гыгь, и пащтыхыы-гьуям псынщіз дыдзу кырыкьу щызыізрызыгы-хьахэм ящыщщ ар. Фара-оным кызэрымыкіур сау-гьэт льапіз кузд хуищіащ и япэ министрым, уеблямь, Карнак члисэм абы и ста-

Екіуэкіыу: 3. Пшапэ зэхэуэгъуэ. Е ... нэмэз. 5. Блэм и бзэгу. 8. ... имыт-мэ, лъакъуэм и мыгъуа-гъэщ. 9. Хъарбызым и ...

10.

Пащтыхьыгъуэм и хъуреягъкІз

япэщіькія министрым и статуем зыхуагьазэрт.
Министр Аменхотеп дунейм ехыжа нэужь, мысыр фараонхэм фізкіа хуамыгьзув коъэлэгъунэхэм хуэдэ хумщіауэ щытащ пащтыхыми.

Инджылыз паштыхь гуа-щз Аннз (1665-1714) хуа-бжыу ныбжызгыу пэж хуз-хуат и фрейлинэ Джен-нингс Сарэ. Ахэр зэ-рыцыкіурэ зэныбжызгыу кыззарахтыуат. Аннэ и блы-гущізт пщащэм хуидэрт

туя щригьэгьэуваш. Ткьэ миссис Морликіэ къеджэу. пэльытэу ябж пащтыхыым Сарэ пащтыхь гуащэм ельэјуну члисэм кіуэхэм зэриныбжыэгэур къигъэ-ялэщыкіэ министрым и сэбэпри, абы и щужэгьусэ

квительно учетор жан докіри, Сарэ и іузхухор зэіьхващ, Па-щтых гуащам игу иримых жьэл гуэхорэ къвщызы-кърихым, а тіур зәфіэнация кімізм-икізхым Аннэ блы-гущіят пщащэ ищіар хьэл эхэх зэлізээрыт, нахъ щаху зиіз Маршэм Абигайлщ, Езы Сарэ пащтяхыз-гуэм къвідахужри, къэралри ирагьзбгеначу щігащи, ы Сар-ыдахужри, квор-агъэбгынауэ щытащ. **КЪЭБАРТ Мирэ**.

• Цыхушхуэхэм я гупсысэхэр

Гухэлъыр щыкІуэдыр

↑Гуапагъэр - зи лейри зэран мыхъу хъэлщ. ↑Къэкlуэнум фемыгупсысмэ - апхуэдэ фијэнукъым. ↑Закуэнытъэракъым цыхум дежкіз нэхъ ей дыдзу шызр, атіз ум ізр зэтаразу ущысынырш. ↑Дэтхэнэри пэжу щытыным хущіокъу, ауз куэдым къайхъулізокъым.

къайхъуліэркъым. ♦Ліэныгъэм Іейуэ хэлъри? Уэ дунейм утокіыжри, фіыуэ плъагъу псори къонэ. ♦Лъэпощхьэпохэм щышынэ лъагъуныгъэр лъагъу-

«пъзпощкъэпохэм щышынэ льагьуныгьэр льагьу-ныгъэкыш» бүршы! Цыхум дежк!з гушы!эр зыхуэдэр розэм къыпих мэ гуак!уэрш. Неговращ по темур холозы! бөөнүш пщ!ар зэп-хэрэк!ыхы уымал ушимы!эм деж. 4Щыхум пщ!э яхуэлщ!ыным къик!ыр уи щхьэм пщ!э хуэлш!ыхыкыныш.

хуэлщыжынырш. ФЦіыху псори зэщхьщ: зэрахузэфіэкікіэ нэхъыбэ къаштэ, ауэ ятыр нэхъ мащіэш. ФГухэлъыр мэкіуэд жьыбгъэм щыхэбутіыпщхьэм

моль. фЦіыхум укъызэрыщыхъур уэ зыкъызэрыбгъэлъа-гъуэм хуэдэущ.

ГОЛСУОРСИ Джон

• Интернетым дыкъыщоджэ

Тхылъ щхьэпэ

Америкэм къыщыдэкі журналхэм ящыщ зыр тх кімыхэмэра этиктэхэмэр я деж цышізуліційщ ціных ущ мылісэу хытіытум кіуэуэ щытамэ кызідаштэну тхыльы зыхуадэмкіз. Жуалхар зыкій зацхытакым: Шекспі Уильям и Іздакъащіаккыр зэрыг, Свифт Джонатан

лиыгы и даказыналар зэрэг, овифт диопагат и тхыгъэхэр щызэхуэхьэса... А упщ!эмк!э тхакіуэ Честертон Гилберт зыщыхуагъэ зам жи!ащ:

зам жиіащ:
- Апхуэдэ щытыкіэ укъыщихутам и деж, тхылъ нэхъ щхьэпэр кхъухь зэращіыр зэрытырщ.

Математикэм адрейхэр триухуат

«Алиса в стране чудес» таурыхъ ц зыры з зазылъхаар Оксворд университетым математикамик з щезыгъзджа Кэррол Льюисш, Ар и лажылъзнъм кынцыдаууахам деж итхауа щытащ щізныть элівым. Инджылызым и паштыхь гуащэ Викторие а таурытым къеджа наужь, хуабжыу игу ирихыащ ик/и Кэррол и здакъэ къыщакіа адрей тхылъхор ик/візцізнількі къмхуахыну унафэ инціащ. Пащтыхъ гуащам и льэ ур псынщіз дыдау хуагъззиціащ, хуа абы хуабжыу итъящіз дыдау хуагъззиціащ, хуа абы хуабжыу итъящіз Кэррол и адрей тхылъ псори математикэм теухуауз къызэрыщізкіар.

Гугъу хэлъкъым

Профессор Швейцер Альберт щІэныгъэ замылізу-жьыгъухэмкіз доктор диссертацзу 3 пхигъэкіат. Абы и ціьхугъэ, щіэныгъэ гъузгум техьагъащіз щіалэ гуэр еупціац:

іщіащ. Доктор лэжьыгъзу 3 пхыбгъэкІыныр дауэ пхузэфІэ-

киа з ... - А псори Іузку къызэрыгуэкіщ, - жиіащ Швейцер къы-эыфімынгыўнузу. - Щіяныгъэхэм я доктор ещанау къы-щысфіащар ту сиізти аращ, етіуанур шіыткыягъэкіы-фар шіяныгъэхэм я доктор ціэр зескэти аращ, ягар къыщізэлэжьар ціяныгъэ степень сиітэкъыми аращ.

Хъытех • Хабзэм щыщщ

Мыр адыго унамшам и пкъыгъуз гъзщагъузну щытащ. Абы и капа-лъапау плъыгъузну щытащ. Абы и капа-лъапау плъыгъузну шытащ. Абы и капа-лъапау плъыгъузну применения и капача и ка

тёхыр ціыхубзщ. Щхьэгепхьуэр шхьэкум и деж къыщыфіа-гьанэрти, шабзэмкіэ, нэхь тэмэму, шабзэ-шэмкіэ псынщізу къытрапхъуэтырт. Иужь-кіэ ар башкіэ къытрах хъуащ. Шэрджэсхэм

апхуэдэ башыр ямыгъэкіуэду зэрахьэрт, нысащіэм сабий игъуэтмэ, гущэпс баш

апкуэдэ башыр ямыг-эжіуэду зэрахьэрт, нысащізм сабий игъуэтмэ, гущэпс баш Цінкульжур хъвгъясу шашыгам шыгъуз абы къагъзсэбэныр къвмят, е сэшхуэт. Нысащізм и шкъэтем тура тралхуэтын илэкіз ар бгыкъу гуэрым и льабжьам щіагъзузерт. Бгыкъу пуэрым и льабжьам щіагъзузерт. Бгыкъу пуэрым и льабжьам щіагъзузерт. Бгыкъу пуэрым и льабжьам щіагъзузерт. Бгыкъу алхуару шымывізм, щіалитым бжогту къвщтэрти, абы щхъэщаїытьтя. Абыкіз зафізіфатуктамы містыч сытаўну сашхуэпокіз е къвматаміз кытрип четыч у пуэр сашхуэпокіз е къвматамі, і дара цінку шытыну. Абы нысащізм телкъуа шкъэтелкъў міцырг, итана аргуэру кытрипъвзэруз шышырг, итана аргуэру кытрипъвзэруз шытыну, зишыбану, зимыхжуящізтыну, зишыбану, зимыхжуящізтыну, зишыбану, зимыхжуящізтыну, зишыбану, зимыхжуящізть ро кытрагьзазури, е піліанам щытьтур, пэж дыдау, шхьэтелктуэр нысащізм и шкъэм кытрипъзазури, е піліанам щытьтур, пэж дыдау, шхьэтелктуэр нысащізм и шхьэм кытрипъзацізність бжогьум щізт бгыксум у айы шхызайных бжогьум щізт бгыксум у айы за нысащізр зи льабжьа щізт бгыксум у абы шхьзаціантья бжогьум ще узгьуз у дыдыта хьатуальных уабана тьаніатуарыншами хакіуземыми забышхальных забама прышізтьуанішами хакіуземанных абыть замізанами.

е абы щиьощаlыгьэ бжэгьум щэ еуя вув-еуэрт. Адыгэ жэвгнуэлінгнуэм, унэмшэм хэкіуэ-ыкінжам мы хабээр гьящівгнуэнныцы. Абы уэригьэгулсысыр шкээтелхкуэм щіэт бэмльжугьэм бішэ міытьых, е абы пашэгу иізу, ар бзаджэ гуэрхэм пыщіауэ, ціьхур абы щышынын зэрышентырш. Иужай анз указіужь джэгукізу кызтщыхыу кыз-на щхьэкіў, абыхэм льабжьэ куу яізы-на щхьэкіў, абыхэм льабжьэ куу яізы-на пурама кымігуа тураў кызнуы мафізда сураўнам и нэпксымы хэмыгруащаў кызнуз.

хьэлъэщ. 16. Піастап-хьэ. 19. Кіапсэ къызы-хах къэкіыгъэ. 20. Наб-дзэ ... 22. Ізубыдыпіэншэ, ціыху гущіэгъуншэ. 25. Хьэцапэцэ къэкіыгъэ. 26. Уеплъма Хьоцапаціа къэківьтью 26. Уепльмія ... уеджэмо, догу. 27. Щыхь піащь 30. Метым зэреджэ на-гъучаціьщія. 32. Совет властыщіми и пла ізта-щіхья. 34. Уні шуко мыузын ... къзмумышэкі. 35. Па-сэрей адыга хъыбаретьа-ція. 36. Уарэдыжь кы-зын кырдэзыівть гулі. 38. Уафо льащіям щызе-джада «бжьожуц» гуар-тя. 39. Ппонием е Ант-лием узарыкіуафынур ктууптатакіяція вызынація.

джада «бжьзуц» гуар-тэ, 39. Попием е Анг-лием узэрыкіуафынур кохультаться жылы далы далы далы 41. ... ціыкіу бжьактузшугэ, 43. Абы тутын иракіутэри ирофэ. 44. Анскыльзу. 45. Къашыргъз Кіураца, Пщыхьзація Мукьяжыр, Кыураз ізбубэчыр, Сахъу Хьэсон сымэ ціэры-таціям иратъзшх тхьэм-пахар къвзыпыкій эжыг. Къехърг. 1. Хьэдрыям нэгъузшіў зэреджэ. 2. 4. Щіыпія хараж-тья. 4. Щіыпія хараж-тья. 4. Щіыпія хараж-сэбэп псэущкэ півшэ. 5. Район, пісьежах. 6. Къз-

Район, псыежэх. **6**. Къз-бэрдей-Балъкъэрым и муслъымэнхэм я духовна

Псалъэзэблэдз

управленэм и Ізтащхьзу щыта ... Анас. 7. Хэку за-уэшхуэм и зэманым свя-зисту щыта, Совет Сою-зым и Ліыхъужь. 13. Колхоз хуэмыхухэм гьат-хэм силос гъущэм тра-

хъуэпсу щыта гъуэ. 15. Ціых гъунэгъум хуо «Си ліыр ла пщіантіэкъым, дыта шхыны-Цыхубзыр и хуотхьэусыхэ: лажьэкъым, им, ... - ешхэ къыщохутэ».

Іхъэм къыхащыкіа бжамышкышхуэ. 18. Запа-хъурейуз пшэр. 21. Къа-мылым къыхащыкі ала-рыбгъу, лъэгурыдз. 23. Гу кІуам ... къыкіэреуд. 24. Махуэціз. 28. Цы хужь

зытет шы. 29. Зыгуэр щаб-якіэ, щадкія къыдажуа щакі кіапальала. 31. Губзыгьз, акъылыфіз. 32. Улажьыма, ... пшхынщ, умылажьыма, лажьэ бтъуэтынщ. 33. Хьощіэ льапіэм хуаукі ізщ. 34. Хакіумт зы ... щіа-загъэркъым. 37. Щіаль. ... е ин, бжкыфіз. 38. Піа.

... е ин, ожысріз. 38. па-шэ, щапхьэ зытрах. 40. А жыгым и тхьэмпэшхуэхэм лэдэхиплі яіэщ, и пхъэм шыкіэпшынэ къыхащіыкі. 42. Джэдхэм я «гъуэлъы-

Зэхэзылъхьар МЫЗ Ахьмэлш

Щэкlуэгъуэм и 11-м ди газетым тета псалъэзэблэдзым и жэуапхэр:

жэуалхэр:

к/уэк/ыр: 1. Псысэ.

3. Абрэдж. 7. Аргентинэ. 8. Арыкъ. 9. Гъулщ.

10. Хуарэ. 13. Кіагъуэ.

14. Кърым. 17. Бжэндэхъу. 19. Пэньстэ. 22.

Ціактъуэ. 24. Тызм. 29.

Есэп. 31. Пхъы. 32. Молэ.

33. Жанкъуэтекъуэ. 34.

Нэмэз. 35. Бжыдзэ.

Къехъју: 1. Шордакъ. 2. Сарыкъ. 4. Банзуу. 5. Джодгъбъ. 6. Анага. 11. Егу. 12. Ер. 13. КІз. 15. Мы. 16. Индыл. 17. Бел. 18. Хъушэ. 20. Гъущ. 21. Къум. 23. Кксужъ. 25. Хъэ. 26. Пелуан. 27. Акъмът. 28. Хъэмыцэ. 30. Пшагъуэ. 32. Мы-къузжъ.

Релактор нэхъышхьэ ХЬЭФІЫЦІЭ Мухьэмэд

Редколлегием хэтхэр:

Жызкімыктыу Марино (редактор из-хымцыкым и япа кнучдзы), Жыласа Заурбоч (редактор няхымцякым и кнучдзы), Ширдий Марино (редактор изхъмщикым и кнучдзы), Къаншоктур Элгэ (жауап закхь секретары), Къарали Марита, Нашілымджа Замира, хъэжыкъарэ Алик, Шхымцямыщі Иза.

ЕЗЫГЬОТКЯХЭР
«АДИГЭ ИСЛТВО»
«АДИГЭ ИСЛТВО»
ГЛЯБИНЯ ИКЪГР-М
И Парламентымрэ
Иравительствомрэ
Ирагьэтхаш (учредителхэр).
««««««««»«»»
Кымдзыптэмктэмрэ
редакцимрэ я хащГангрэ
Збойзой, кълобордейБатьклэр Республикър, Наливык къллъ,
Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор изхъмщхьом, секретарым - 42-56-19; редактор изхъмщхьом и къуздазхъм - 42-65-64, 40-48-54, 40-66-53; жузда зыхъ секретарым - 42-22-88; секретариятым - 42-22-86; куздах тълыць транк тр

Теддээ тхыгъэхэм къмщыхьа бжыгъэхэм, къмща1эта Іуэхугъуэхэм я пэжагъмк1э ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъмк1эр зэтехуэ зэпыту шыткъми.

кым. ветыр Iэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м

Газетыр Із тезыразхом яхуэхыныр и шпр долгың къы-федералын воцит эзинмірілынтызхом кір и управленэм. Тел: 76-01-28, 76-01-10
Газетыр 2016 тэмэ дыгызгызам и 19-м Печатым и хунтынытыр хъмуэмымый В кльбордей-Балькыры щына

Зы илъэсым газетыр 250-рэ къыдокІ. «Тетраграф» ООО-м щытрадзащ. КъБР, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 33 Мы къводжбаевуюм елэжьалзиц жэуап зыко-скеретарьем и къудэгд Видиры! Соня, редак-тору Жыпасэ Замир, корректорхэу Афэ Та-марэ (2, 3, 6-ы нал.), Изороскър Азэмэт (1, 4, 5-но нап.), Компьютеркдь галетым и теп-тъэр ящдащ Дол Маринэ, Ныр Сандэ, Щомакуэ Марианиъ, сурэтхэм елэжар Бипу Жашнэц,

Номерыр «Адыгэ псатъэм» и компьютер БиатТэм щагъэхьэзыраш. Газетым 1э градзэм хуейщ сыхээт 20-м, щытрадзар сыхээт 20.00-рш. Иидексыр 51531 € Тираж 3.423 € Заказ №1467